Nagyvárad, 1900. VI. évfolyam 259. szám. Vasárnap, november 11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor.
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apácza-utcza 8.
A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, nov. 10.

† Cséplő Péter.

Benne, mig éle, az Úr nyer vala megnyugovást.
Vörösmarty.

Hiszen tudjuk, hogy az agg tölgynek ki kell dőlnie. Mégis fájdalommal tölt el, ha letörve látjuk az erdő hatalmas díszét.

Ilyen dísze volt a magyar tudományosságnak, a magyar tanügynek, a premontrei rendnek és Nagyvárad városának Cséplő Péter.

Ott van a premontrei rend fészke Kassa közelében, az országhatárt védő Kárpátok aljában, a hol legnagyobb szüksége van a magyarságnak erős várakra. S ezen a fenyegetett ponton ott áll minden falnál erősebben egy hazafias és vallásos testület: a premontrei kanonokrend. Nagy és megbecsülhetlen az a feladat, a melyet ők megoldanak: az ifjuságot nevelni hazafiasnak — a kozmopolita áramlatok korában, nevelni vallásosnak — a vallástalan elvek uralma idejében.

Nagyrabecsüljük mindig a tanári pályát, melynek követői összes erejüket, összes tudásukat a vezetésükre bizott ifjak lelkiismeretes nevelésére forditják, hogy belőlük derék *férfiakat* formáljanak; kétszeresen nagyrabecsüljük a premontrei rend munkásságát, melynek tagjai papok és tanárok s a vallásos és hazafias nevelésnek mindenkor legerősebb támaszai voltak.

Erős erdőt növelnek ott Jászón a Kárpátok alján, mely sok vihart hárit el a magyar közművelődés egéről.

Azért fáj kidőlni látnunk e hatalmas erdőnek egyik legerősebb tölgyét: *Cséplő* Pétert; pedig tudjuk, hogy az agg tölgynek sorsa a leroskadás . . .

Gyászban egyesül Nagyvárad fiatala, örege: *Cséplő* Pétert gyászolják, a ki tanitotta, nevelte Nagyvárad társadalmának jelenlegi vezéralakjait s nevelte a jövő reményét, a mai fiatalságot is csaknem utolsó perczéig.

Még nem régen láttuk az öreg urat rendes déli sétáját végezni a déli korzón, a mint barátságos mosolylyal fogadta volt tanitványai: csaknem az egész város üdvözletét. Megszoktuk, szinte lehetetlen elképzelnünk Nagyváradot nélküle. A köztisztelet, nagyrabecsülés, szeretet vette körül mindig, mely csak annál nagyobb volt, minél nagyobb volt az ő szerénysége

Hatvanhárom évet élt s ebből negyvenet a tudomány, a nevelés szolgálatában töltött el. Éppen a nyáron ülte meg tanári működésének negyvenedik évfordulóját, csendben, kartársai szeretetétől környezve. Akkor elárasztották szerencsekivánatokkal — s azoknak volt is annyi foganata, hogy ugy érte el a halál angyala, mint a katonát: a kathedráról szólitotta el a magyar nevelés agg bajnokát. Még néhány napja tanitott, ma pedig gyászoló tanitványai állják körül koporsóját.

Ez a meghatóan megnyilatkozó szeretet az ő legszebb dicsérete. Ezzel állitott magának kőnél szilárdabb emléket polgártársai, rendtársai, — tanitványai szivében.

Ez a szeretet diadala a halál fölött!

Az elhunyt életrajza.

Cséplő Péter Kassán született 1837. jun. 29-én. Középiskoláit Kassán elvégezvén, 1856. szept. 29-én a jászóvári premontrei kanonokrendbe öltözött. Az ünnepélyes fogadalmat 1859. okt. 2-án tette le *Répásy* József prépost-praelatus kezébe s 1860. szept. 16-án szentelte pappá Kollártsik István rozsnyói püspök. Ő volt az elsők közt, a kik az uj tanárképzési rend szerint a tanári oklevelet megszerezték s 1861. óta mint a földrajz és történelem tanára működött Rozsnyón.

1866-ban Nagyváradra helyezték át s azóta szakadatlanul városunkban működött. Városunkban és megyeszerte, de sőt országosan ismert lett neve régészeti kutatásai által, a tanári pályán számtalan tanitványának osztatlan szeretetét, ritka nagyrabecsülését vivta ki magának.

Tudományos és társadalmi téren kifejtett működéséről alább bővebben megemlékezünk; itt csak érintjük, hogy a folytonos, szakadatlan munka nem apasztotta erejét. Nem igen ismerte a betegséget s éppen azért a tavaszszal fellépő bajára sem helyezett nagy sulyt, csak akkor szólt róla az orvosnak, mikor már komoly fájdalmakat okozott. Orvosa tanácsait mindenben követte, csak egyben nem engedte magát korlátolni: a tanitásban, tudományos kutatásban. Még a mult hó 30-án tanitott, 31-én ágyba kellett feküdnie, a honnan többé föl sem kelt. Kedden reggel, érezve, hogy nagy utra kell készülnie, meggyónt, megáldozott és felvette az utolsó kenet szentségét; de még csaknem egy hétig kellett várnia a halál szelid angyalára, hogy megváltsa kinos betegségétől (sancoma). Csütörtökön állapota aggasztóra fordult s pénteken reggel kijelentette az orvos, hogy a katasztrófa közel áll. Öntudatlanul feküdt egész nap s hosszas haldoklás után tegnap éjfél után egy órakor beállt a halál.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Csak te . . .

Úgy; te légy csak itten; te magad,
Hadd, hogy homlokom válladra téve,
Elzokogjam mind a kinokat,
Mik sebeznek annyi, annyi éve.
Könny-esőre vágyom.

Itten, kebleden, tán béke vár;
Csüggedt főm oh hadd pihenjen rajta,
Mint a félős, reszkető madár,
Mint virág, mely kelyhét földre hajtja . . .
Nyugalomra vágyom.

Büszke homlokodra hadd, óh hadd,
Égő csókját hogy rányomja ajkam.
Azt az egy szót, a mely üdvöt ad,
Hadd susogjam a füledbe halkan . . .
Szerelemre vágyom.

Ada Negri.

Hivatalos takarékosság.

Irta: **Krűger Aladár.**

I.

Balázs Menyhért, Ligetkút törvényhatósági joggal felruházott város napidijasa a minap azzal a kérdéssel állított be hivatalos óra után szerető nővéréhez, kivel együtt lakott:

— Róza, mondd csak, hány skatulya gyufát használsz el havonkint?

Róza kisasszony hamarjában nem tudott felelni. Menyhért, ha egyáltalán hazament, nem szokott kérdezősködni; de ha kérdezősködött, akkor sem a háztartás kérdései érdekelték, legfeljebb az, hogy nem jártak-e megint adómegintéssel vagy valami sommás tárgyalásra való megidézéssel? Az öreg kisasszony nagy jártasságra tett szert ekként a különféle hivatalos idézések és nem hivatalos megintések felismerésében s öcscsének pontosan be tudott számolni: Adómegintés ma nem volt, de a háziur sürgette a hátralékos 10 forintot, a mészáros pedig azt izente, hogy ha holnapig legalább 5 forintot nem törlesztesz, többet egy krajczárt sem hitelez.

Menyhért ur arra rendesen vállát vonogatta, a házi urnak adott két koronát, a mészárosnak egy koronát s ezzel prolongálván a hitelt két hétre, nem törődött az egész ügygyel semmit. Róza kisasszony pedig csak arra gondolt, hogy kedves öcscsének legyen mindennap ennivalója

Van szerencsénk szives tudomására hozni, miszerint **füszer-, gyarmatáru, festék-, anyag, bor- és ásványviz-kereskedésünket** az idény alkalmával a legkitünőbb **chinai** és **orosz theákkal**, valódi **Jamaikai, Cuba, Portorico,** és **brasiliai rumokkal, Franczia** és legkedveltebb magyar **cognaccal**, franczia és magyar **pezsgő**, valódi, tőkén termett **pecsenye, asztali, dessert** és **gyógyborokkal**, ugy a legkitünőbb **liquerekkel** rendeztük be. Raktáron tartjuk továbbá a legkedveltebb **thea-süteményeket, csokoládék és czukorka különlegességeket.**

Gotschlig Ágoston-féle rum lerakat.

CSORDÁS TESTVÉREK
Nagyvárad,
Szent László-tér, takarékpénztár-épület.

Valódi amerikai petroleum napi árakon.
Telefon 249. **Telefon 249.**

Naponta friss **Kassai** és **Prágai sódar, császárhús, debreczeni kolbász, frankfurti virstli,** s itt még fel nem sorolt **hideg felvágottak. Ementhali, Trappista, Groyer** s mindenféle **dessert sajtok. Déli és candirozott gyümölcsök** a legkedveltebbek, kitünő zamatos **Cuba, gyöngy, Jáva** és **Mocca kávé nagyraktárunkat** a legjutányosabb **napi árak** mellett.

A midőn ezt b. tudomására hozzuk, kérjük szives pártolását, biztositván, hogy az áruk minőségével, mint szolid áraink, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásunkkal teljes megelégedését sikerülend megnyerni.

Friss maroni és idei füge.

A haláleset hire gyorsan elterjedt a városban s mindenütt nagy részvétet keltett. A főgimnázium és több középület gyászlobogót tüzött ki. Az elhunytat premontrei kanonoki diszben első emeleti lakásán helyezték diszes ravatalra, az impositio egyhazi szertartását d. u. 4 órakor *Dencs* János cz. kanonok végezte.

*

A rend a következő gyászjelentést adta ki:

A jászóvári premontrei kanonok-rend nagyváradi háza és főgimnáziumának tanártestülete a maga, az egész Rend és az elhunytnak rokonai nevében a legbensőbb fájdalommal tudatja szeretett társának *Cséplő Péter Pál* prem. r. kanonok, tiszteletbeli rendnagy és főgimn. tanárnak élete 64-ik, áldozópapságának 41-ik évében az utolsó szentségek ájtatos felvétele és rövid szenvedés után november hó 10-én, éjjel egy órakor bekövetkezett csendes elhunytát. A megholtnak földi maradványait f. évi november hó 11-én 3 és ½ órakor a nagyváradolaszii temetőben fogjuk örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent mise-áldozat november hó 12-én délelőtt 9 órakor lesz a premontreiek templomában. A végtisztességtételre a boldogultnak rokonait, barátait, volt tanitványait és tisztelőit meghivjuk. Nagyvárad, 1900. november hó 10. Az örök világosság fényeskedjék neki!

*

A ravatal körül ott hevernek a kegyelet tanujelei, a koszoruk. Tegnap délutánig a következő felirásu koszoruk érkeztek meg:

A főgymn. IV. osztálya. Örök hálája jeléül.
Csák Andor. Szeretett tanárjának hája jeléül.
Gör. kath. finövelde. Hálás kegyelettel.
II. B. osztály. Szeretett tanárjuknak.
A főgimn. VI. osztálya. Szeretett tanárának.
Az V-ik osztály. Szeretett tanárának.
A VII. és VIII. osztály. Szeretett tanárának.
A premontrei tanári testület.

A jászóvári prépost Budapestről táviratilag fejezte ki részvétét. Koszorut is fog tétetni a következő felirással: A jászóvári prépost — az érdemes rendtársnak.

Irodalmi és társadalmi működése.

Országos hirü tudós és szaktekintély volt Cséplő Péter a történelem, különösen pedig a régészet terén. Még halála előtt három nappal is érkezett valami »lelet« az öreg ur czimére, a melyet persze már nem tudott megvizsgálni. E mellett ráért Nagyvárad fontosabb tudományos és komolyabb irodalmi mozgalmaiban is részt venni. A biharmegyei régészeti és történelmi társulatnak évek óta buzgó tagja, a muzeumnak gondos igazgató-őre, a Szigligeti-társaságnak alapitó tagja volt. Különösen szivén viselte a muzeum ügyét; az utolsó hónapokban is délutánonként órákat töltött ott kedvencz régiségei közt. A fővárosi tudományos egyesületek közül tagja volt a történelmi társulatnak, a középiskolai tanáregyesületnek s kültagja a müemlékek országos bizottságának.

Irodalmi munkássága igen kiterjedő. Számtalan czikk jelent meg tőle a *Századok*-ban és az *Archaeologiai Értesitő*-ben. Hosszabb értekezései leginkább a főgimnázium értesitőjében jelentek meg s emelték azt a vaskos füzetet tudományos nagy fontosságra. Lapunkat is többször fölkereste egy-egy tudományos értekezéssel, melyeket a tudományos alaposság mellett igen élénken tudott megirni. Hosszabb értekezéseket irt a nagyváradi várban végzett hires ásatásokról (1876-ban), II. Rákóczy György lengyelországi hadjáratáról, Szent László királyról, a bihari földvárról, a szentmártoni sirleletről. Különösen fontos e munkái közt a nagyváradi prem. rendü főgimnázium története, mely három részben a millenium alkalmából jelent meg s nem csak a főgimnázium, de egész Nagyvárad kulturális történetére megbecsülhetetlen munkát képez.

Mint ember maga volt a megtestesült szivjóság. Kötelességtudó, pontos tanár, páratlan derék kartárs s lelkes hazafi. Magyarázataiban a hazafias premontrei szerzet tagja, társadalmi érintkezésében a müvelt lelkü kath. pap-tanár érzett minden szaván és minden tettén. Olyan férfi dőlt ki benne az élők sorából, kinek alakja még soká köztünk fog élni emlékezet és példaadás okából.

A részvét.

Már a kora reggeli órákban elterjedt a halál hire s mindenütt őszinte részvétet keltett a kiváló férfiu elhunyta.

Kotunovits Sándor, mint a nagyváradi rendház főnöke táviratban értesitette a kiérdemült rendtag elhunytáról ugy a jelenleg Budapesten időző praelátust, mint a jászóvári, kassai, leleszi és rozsnyói társházakat.

Még a tegnapi nap folyamán személyesen fejezték ki részvétüket a rendház főnökénél: *Beöthy* László főispán, *Laurán* Ágoston g. kath. püspöki helynök, ki a gör. kath. finevelde tanulmányi felügyelőjének kiséretében jelent meg, dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Schöpflin* Agoston posta-távirda igazgató, *Bige* Gyula kir. táblabiró, *Lopusny* Gyula, a Szt. József intézet alkormányzója és két tanulmányi felügyelője, dr. *Márkus* László ügyvéd, dr. *Dőry* Ferencz fogorvos stb.

Levélben a következő részvétek érkeztek *Kotunovits* Sándor házfőnökhöz:

Nagyságos igazgató Ur!

A mai napon sógorom látogatására Szathmár vármegyébe utazom s igy őszinte sajnálatomra nem lehetek jelen Istenben boldogult *Cséplő* Péter főtisztelendő ur temetésén, hogy leróhassam hálám és tiszteletem adóját azon kiváló férfiu iránt, kit hosszu éveken át ugy a tanügyi, mint a társadalmi téren egyaránt tisztelni, becsülni és szeretni tanultam!

Engedje meg azért Nagyságod, hogy e soraim utján adjak kifejezést őszintén érzett fájdalmamnak azon sulyos veszteség felett, mely a Nagyságod kormányzata alatt álló tanári testületet igen tisztelt tagjait, szeretett tagtársuk elhunytával érte.

Fogadja Nagyságod és a főtisztelendő tanári kar igaz részvétem és őszinte tiszteletem kifejezését.

Szunyogh Péter,
biharvármegye alispánja.

*

Nagyságos és fiáó Igazgató Ur!

Istenben boldogult *Cséplő* Péter jeles kartársuk halála alkalmából, ki oly számtalan hasznos és derék polgárt nevelt a magyar hazának, fogadja Nagyságod és általa a nagyságos premontrei kanonokrendü tanári kar őszinte mély részvétünket.

Kiváló tisztelettel maradván
Nagyváradon, 1900. nov. hó 10-én.

Dr. Bozóky Alajos,
kir. tanácsos igazgató,
a tanári kar nevében is.

*

Nagyságos s Főt. Igazgató ur!

A főreáliskola tanártestülete mély megilletődéssel értesült a veszteségről, mely a társközépiskola t. tanártestületét érdemes tagjának, *Cséplő* Péternek, elhunytával érte. A főtisztelendő tanári kar gyászában őszintén veszünk részt, a megboldogultnak teme-

---

a többit Menyhértre bízta, hiszen utóvégre is ő a férfi a házban. Menyhért urnak pedig az volt az elve, hogy egy törvényhatósági dijnok urnak csak a hivatalos ügyeivel illik törődni; avval is csak ha éppen nagyon muszáj.

Mindezek után megértjük, ha Róza kisasszony a fentebbi kérdésre néma csudálattal felelt, ugy hogy Menyhért urnak meg kellett ismételnie:

— Hadd halljam hát, mennyi gyufa kell havonként?

— Vagy tiz skatulya . . . de én igazán nem tudom, . . . nem értem . . .

— Majd megérted, ha megmagyarázom. A dolognak hivatalos eredete van. Ligetkút törvényhatósági joggal felruházott város közgyülése addig épittetett czifra palotákat, addig nyugdíjazta egészséges tisztviselőit idő előtt, mig egyszer arra ébredtek, hogy a rengeteg adósság kamatait is csak ujabb adósságból tudják fedezni. Már most nem azon elmélkednek, hogy megtakarítás okából melyik haszontalan nyugdíjat szállitsák le; hanem azon, hogy hány díjnokot bocsássanak el helyette? És hánynak szállitsák le a nyomoruit napi keserves keresményét?

— És te? . . .

— Még nem tudom, mi lesz belőlem; de az bizonyos, hogy vagy elcsapnak, vagy leszállitják a fizetésemet. Én mint lelkiismeretes hivatalnok követem a nemes város dicső példáját s ezennel kijelentem, hogy a város hozandó határozatához képest ezentul mi is vagy nem használunk gyufát, vagy öt skatulyával beérjük. Ha a város megél ilyen spórolással, remélem mi is elélünk. Ugy-e, galambom?

Felkaczagott, a mit évek óta nem tett, aztán átnyalábolta öreg nővérét s ugy megforgatta egy sebes polkában, hogy a padló csak ugy porzott a szokatlan merénylet fölött érzett méltó felháborodásában.

— Csuhaj! Sohse halunk meg, ha igy is lehet takarékoskodni! Oh, bölcs város! Oh, okos előrelátás!

Megtörölte izzadt homlokát s a zsebéből egy igazi szivart huzott elő.

— Vettem, pénzért, nem kaptam. Csak a gyufán takarékoskodjunk. Még a szinházba is elmegyünk. El oda galambom. Hiszen Ligetkút bölcs közgyülése is emelt szinházat mesés drágán, mig minket elkergetnek, mert nincs pénz, csak szinházra. Hát akkor nekünk is lehet pénzünk szinházra.

Róza kisasszony egészen megzavarodva nézett Menyhértre.

— Nem értelek; olyan különös vagy. Az eszed ment el vagy csak megbomlottál egy kicsit? Soha sem beszéltél ennyit egyfolytában . . . és ilyen zöldeket. Ha annyi pénzed van, inkább a füszerest fizesd ki; ma már alig tudtam tőle egy kis lisztet kérni, azt mondta, egy hét mulva perel.

Menyhért ur hirtelen elkomolyodott.

— Azt mondta, perel? Perel? Hát aztán én pedig kit pereljek? Az a lisztes nem koplal és mégis perel; én koplalok s te velem nyomorugsz és mi nem perelhetünk — legfeljebb majd onnan felülről! Csakhogy akkor már késő a végrehajtás, az árverés!

Fejébe csapta a kalapját s elment, keményen bevágva maga után az ajtót. Nénje egy darabig utána nézett.

— Szegény fiu, mt lett belőle! A család reményéből! Hiszen csak elvenne valami gazdag leányt; szép fiu, jó fiu . . .

Aztán leült a kopott diványra s számitgatta, melyik füszeres fog még hitelezni, ha a mostani is felmondja a hitelt?

II.

Másnap Balázs Menyhért a szokottnál is ünnepélyesebb arczczal nyitott be a füstös irodába. Ki tudja, hátha utólszor van itt? Ugy érezte magát, mint a katona, a ki három esztendőn át szidja a kaszárnyát, de azért csak elszorul egy kissé a szive, mikor a harmadik nagygyakorlat után utólszor megy ki a várta előtt.

Gondosan letörölte a székét, az asztalát, kihegyezte az irónját, uj tollat vett elő s olyan gondosan kezdett irni, mintha legalább is az első szerelmes levelet irná meg ahhoz a szép, gazdag leányhoz, a kinek Róza nénje véleménye szerint okvetlenül bele kell bolondulnia egyszer ebbe a szép fiuba, jó fiuba.

tésén az ifjusággal együtt meg fogunk jelenni, mély fájdalmukra pedig Istentől vigasztalást kérünk.

Nagyvárad, 1900. nov. 10-én.

A főreáliskolai tanári kar nevében

Krüger Viktor,
igazgató.

*

Budapest, nov. 10.

Fájdalommal vettem a gyászhirt. Szíveskedjék nevemben koszorut helyezni a ravatalra. *Takács.*

*

Jászó, nov. 10.

Fájdalmas részvéttel vettük tudomásul kedves testvérünk sajnos elhunytát.

Argalács.

*

Kassa, nov. 10.

Érdemes rendtársunk elhunytáról részvéttel értesültünk. Szíveskedjenek a ***kassai rendtársak nevében*** a ravatalra koszorut tenni. *Horváth.*

*

Rozsnyó, nov. 10.

Szeretett rendtársunk elhunyta alkalmával legmélyebb részvétünknek adunk kifejezést.

A rozsnyói rendtársak.

*

Lelesz, nov. 10.

Fogadják kérem a leleszi konvent tagjainak mélyen érzett részvétét azon nagy veszteség felett, mely társházukat *Cséplő* Péter elhunyta által érte.

Farkas.

*

Kassa, nov. 10.

Fogadják a kassai kir. konviktus elöljáróságának igaz részvétét.

Stöhr.

A képviselőház állandó igazolási bizottsága

Bornemisza Ádám elnöklésével tartott ülésében vizsgálat alá vette *Bolza* Géza grófnak, Szarvas város választókerületében megválasztott képviselőnek megbizó levelét. A megbizó levélül szolgáló választási jegyzőkönyv ugy kiállitására, mint tartalmára nézve megfelelvén a törvény és a házszabályok rendelkezéseinek, a bizottság Bolza Géza grófot a választás elleni kérvényezhetésre megszabott harmincz nap fentartásával igazolt képviselőnek jelentette ki s ennek a házban való bejelentésével jegyzőjét, *Psik* Lajost bizta meg.

—

A hármasszövetség ellen.

Az rosz lapok után most a franczia ujságok szitják a tüzet a hármas szövetség ellen, melytől az olaszokat miden áron el akarják idegeniteni. Igy a »Petit Parisien« azt irja, hogy az olaszokat a legnagyobb veszély Ausztria-Magyarország részéről fenyegeti, mely Albániára tart igényt. Olaszországnak a Közép-tengerben való állását is Ausztria veszélyezteti, amennyiben az Adria-tengerben való forgalmát már csaknem teljesen elragadta az olaszoktól.

—

Nèppárti kerületek.

Mig a liberális lapok egy hét óta kórusban zengedeznek a néppárt kudarczáról, egyikmásik pedig már arról álmodozik, hogy Széll Kálmán az igért tiszta választásokkal az egész néppártot gyökerestül kiirtja, addig Bánffy lapja kétségbeesik a felett, hogy a néppárt egyre terjeszkedik.

Ugy látja a *Magyar Szó*, hogy a legközelebbi választások alkalmával Sopron, Moson, Zala, Somogy egészen, Vas, Veszprém, Komárom, Tolna, Fehér, Baranya vármegyék részben, Pozsony, Nyitra, Trencsén, Liptó, Árva, Túrócz, Szepes egészen, Abauj, Pest, Bács-Bodrog vármegyék és a Székelyföld részben néppártiakat fognak választani.

Teljesen bizonyos immár, — irja tovább — hogy a néppárt a jövő választásokból rendkivül megerősödve fog kikerülni. Még a legpessszimisztikusabb számitások szerint is legalább 70—80 képviselőt fognak behozni. Itt adjuk azoknak a kerületeknek nevét, melyek egészen biztosan néppárti képviselőt fognak választani:

Aranyos-Maróth, Ó-Becse, Uj-Verbász, Csongrád, Dorog, Köbölkut, Bodajk, Rácz-Almás, Vaál, Győr-Sziget, Füged, Tata, Rózsahegy, Magyar-Óvár, Zurány, Privigye, Vágujhely, Ráczkeve, Vácz, Kecskemét, Félegyháza, Galánta, Nagy-Szombat, Stomfa, Szent-János, Zboró, Csorna, Eszterháza, Lövő, Késmárk, Lubló, Pinczehely, Bittse, Csácza, Illava, Trencsén, Várna, Zsolna, Rum, Szombathely, Somlyó-Vásárhely, Ugod, Letenye, Nagy-Kanizsa, Szent-Gróth, Tapolcza, Zala-Egerszeg, Világos, Baranya-Szt.-Lőrincz, Körmöczbánya, Apatin, Hódság, Tovarisova, Edelény, Battonya, Csík-Karczfalva, Csik-Szt.-Márton, Gy.-Szt.-Miklós, Rima-Szombat, Kézdi-Vásárhely, Érsekujvár, Galgócz, Szakolcza, Vágvecse, Duna-Pataj, Bonyhád, Szakcs, Körmend, Kőszeg, Német-Ujvár, Csáktornya, Lendva.

Összesen 72.

A néppárt irodája kétségkivül köszönettel fogadja a főudvarmester lapjának tájékoztatását s ha arra kerül majd a sor, iparkodni fog megfelelni e kerületek jogos várakozásának. Ha e 72 mandátum a néppárt kezében lesz, bizonyosan megkapja tőle a Magyar Szó az őt megillető vigécz-jutalékot.

—

Az ülésszak vége.

Az országgyülés jelen ülésszakában a képviselőház a trónörökös házasságáról szóló javaslat elintézése után már csak néhány kisebb ügyet tárgyal le. Legközelebb sorra kerül a ruma-klenaki helyi érdekü vasutról szóló javaslat, melyre vonatkozólag a közlekedésügyi bizottság már a Ház elé terjesztette jelentését, azután következik a kérvények 14. sorozata, majd pedig a zárószámadási bizottság jelentése a póthitel dolgában. Egyebet ez az ülésszak már nem tárgyal és ezzel a szesszió véget is ér.

ORSZAGGYÜLES.

—

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 10.

Ma a trónörökös nyilatkozatának beczikkelyezését részleteiben tárgyalták.

Széll Kálmán miniszterelnök beterjesztette módositását, melylyel tényleg ***magáévá tette a néppárt hat. javaslatát.***

Polónyi Géza igy is ellene nyilatkozott a javaslatnak és minden függetlenségi és 48-as képviselő kötelességévé tette, hogy mint egykor

---

»Ligetkút város polgármesteri hivatalától. Tekintve, hogy a müvészet és irodalom pártolása első sorban a városok kötelessége, van szerencsém a könyvkiadó vállalatot értesiteni, hogy az ajánlott diszmüből a közgyülés 200 példányt rendel meg a törvényhatósági bizottsági tagok közt leendő szétosztás végett. A 8000 korona vételárat a pénztárnoknál a mü elküldése után átvehetik . . .«

Egy kis pihenőt kellett tartania, mikor a 8000 koronát lemásolta. 8000 korona! Abból ő nyolcz évig megélne . . .

»Sajnálattal teszem hozzá, hogy jelenleg a város szorult anyagi viszonyai miatt nem hozhat több áldozatot az irodalomnak . . .«

Valami a szemébe hullott, mert odakapott a kezével. Bizonyosan egy szem abból az átkozottul durva porzóból. Vagy talán könynyezett? Akkor bizonyára a szegény irodalmat és müvészetet sajnálta, melyért Ligetkút törvényhatósági joggal felruházott város csak olyan csekély áldozatot tudott hozni.

Ha az ember egyszer abba hagyta az irást, nehéz ujra elkezdeni. Balázs Menyhért sem nyult a tolla után, mikor már a szemét rendbeszedte, hanem elővette a tegnapi vásárolt (nem ajándékba kapott) szivarnak megmaradt felét s rágyujtott.

Mig a gyufával a szivarhoz közeledett, alkalma volt a kollégák felett szemlét tartani s azt tapasztalta, hogy azok nem dolgoznak.

— Ühm; de belénk ütött az urizálás. Hát senki sem dolgozik?

— Minek? Felelt egy elbúsult kartárs. Hátha ma utoljára dolgozunk? Minden perczben jöhet a végzés, hogy elbocsátottak.

— Én azt hallottam, szólt közbe valaki a sarokból, hogy nem igaz az elbocsátásból semmi. Hirlapi kacsa az egész. Ellenben az áll, hogy három fölösleges nyugdíjat leszállitanak felére, a legfőbb tisztviselők pedig önként fogják kérni fizetésük leszállitását 10 százaiékkal arra az időre, mig a város rendbejön. Ügyvédek, orvosok kimondták, hogy ezentul igazi jövedelmüket fogják adóalapul bevallani s a ki másképp tesz, azt kizárják a társadalomból. És nekünk megmarad a kenyerünk és én megtarthatom két hét mulva az esküvőmet . . .

Balázs szánakozva nézett végig a lelkes kollégám, a ki a képzelt boldogságtól szinte tűzbe jött.

— Szerelmes az Istenadta, azért beszél ilyen zöldeket. Még a Lipótmezőre jut e nagy érzelemtől.

Egyszerre talpra ugrott az egész iroda; még a szerelmes kartárs is. A polgármester szolgája lépett be.

— Itt a végzés!

Nem kérdezték, miféle végzés? Tudták jól. Csak odarohantak, elragadták a papirost s igyekeztek elolvasni sóvár, félénk és reménykedő szemekkel. A kapdosás vége persze az lett, hogy egyik sem olvashatott belőle semmit s utoljára is az irodaigazgató urnak egész tekintelyével kellett közbelépni, hogy a rendet helyreállitsa. Elvette a végzést s felolvasta a néma csnndben.

A dijnokok felét elbocsátották, másik felének a fizetését leszállitották. Balázs Menyhért a második csoportba tartozott, a szerelmes kartárs az elsőbe.

Egy-egy sóhaj, egy-egy csöndes mormolás — s az iroda egyszerre kiürült. Senki sem tudott ott maradni, még az irodaiigazgató ur sem.

Balázs a szerelmes kollégával ment a legközelebbi sarokig, ott elváltak. Balázs megállott s látta, hogy kartársa néhány lépés után, mikor azt hitte, senki sem veszi észre, a falnak fordult s keservesen zokogott.

Menyhért urnak holmi megindulás-féle facsarta az orra czimpáját, de csak egy perczig. Elütötte egy tüsszentéssel s vállvonogatva ment odább.

— Szerelmes szegény . . . ő menyasszonyt vesztett, én öt skatulya gyufát . . . no de utóvégre is ki tudja, melyikünk vesztett többet?

III.

Otthon pedig Róza kisasszony imádkozott, bárcsak maradna meg állásában az ő kedves öcscse s aztán hozna a házhoz szép és gazdag feleséget. Hiszen olyan szép fiu, jó fiu . . .

———

Irányi Dániel a fekete-sárga zászló ellen, e törvény ellen, mely az osztrák Házi rendet beviszi a magyar törvénykönyvbe, — állandóan tiltakozzék.

Ez a nyilatkozat érdekes scéna és szóharcz szülője lett a két függetlenségi párt kebelében.

Fölkelt ugyanis *Ugron* Gábor és kijelentette, hogy bár ő magát jó függetlenségi embernek tartja, a miniszterelnök módositása után a *törvényjavaslatot elfogadja*. Lépését azzal indokolta, hogy a magyar törvények az uralkodó háznak kivételes állást biztositanak és az uralkodó háznak joga van magára nézve statutumot alkotni és avval élni.

Erdekes volt, hogy Ugron beszédét a függetlenségi párt hangos zugással, a kormánypárt pedig helyesléssel fogadta.

Ugron hivatkozott arra is, hogy kilencz év előtt ő hat. javaslatot nyujtott be, melyben az uralkodó család statutumainak a közjoggal érintkező részét szabályozni kivánta.

Erre *Polónyi* gunyosan megjegyezte, hogy ő éppen e határozati javaslat folyományaképen szavaz a jelenlegi javaslat ellen és csodálja, hogy Ugron összeegyeztetni tudja mostani szavazatát azzal.

Ugron hevesen felugrott:

— Abban a helyzetben vagyok, hogy Polónyi urral mindig félreértésben vagyok! — kiáltotta és kijelentette, hogy ő most többet kiván, mint 1893-ban,

Polónyi válasza után Pichler azt mondta, jó, hogy Ugron kijelentette, hogy függetlenségi képviselő, mert mai beszéde erre rászorult.

— Ne akarja a csirke, bármely hosszu a haja, a tyukot tanitani! — mondta erre Ugron nagy derültség közt.

Amde Pichlernek is volt még szava.

Fölállt s a derültség csilapulta után ezt mondta:

— A mely tyúk sokal beszél, — kevest tojik!

A nevetők most Pichler pártjára állottak és a derültség nyilvánvalóan bizonyitotta, hogy Pichler szellemes ember, a ki jól ért a visszavágáshoz.

A legjobban a kormánypárt mulatott azonban a függetlenségiek ez összetüzésén.

*

Elnök *Perczel* Dezső.

Psik Lajos, az igazoló bizottság előadója bemutatja *Bolza* gróf megbizó levelét.

Következett a *trónörökös házasságáról* szóló javaslat részletes tárgyalása.

Széll Kálmán kijelenti, hogy a Zichy javaslatát nem fogadja el, hanem beadja a maga, tegnap már jelzett módositását.

Polónyi Géza reflektál Szilágyi multkori gunyos megjegyzésére, hogy ő a trónörökös házasságát »ügynek« tekinti, s tanácsokat ad. Kijelenti, hogy ő az ügyvédi állására büszke; de itt helytelen ilyen megkülönböztetéseket tenni. Mit szólna Szilágyi, ha viszont ő a Szilágyi multkori leczkéztető hangjára és isteni kinyilatkoztatásként a történelemmel homlokegyenest ellenkező állitásokat tartalmazó beszédje után őt mint nyugalmazott egyetemi professzort, vagy Széll Kálmánt, mint bankárt pertraktálná? Még tovább is mehetne ebben a mulatozásában, de nem tartja a ház méltóságához illőnek s ezt a riposztot is csak a saját törvényhozói joga megvédésére alkalmazta: Áttér aztán a tárgyra és egy bécsi lapból, a melynek mottója: »Für gott Habsburg und Oesterreich«, — azt olvassa amit már magyar hirlapirói körökben is suttognak, hogy ez a vita nagyon kellemetlen bizonyos körökre és egy ujabb renunciáció van küszöbön. Ha ez igaz, akkor ez a beczikkelyezett javaslat valóban az lesz, aminek Szilágyi keresztelte, *örök emlék*, örök pellengér, mert akkor ennek a tárgyalásnak semmi értelme sincs. Szeretné hát tudni, kikkel tárgyalt a miniszterelnök Ausztriában, amint tegnap mondta. Nem azokkal a körökkel-e, ahonnan az a renunciációs czikk származik. Hosszasan argumentál azután az egyenrangu házasság és Szilágyi ellen.

Ezután azt bizonyitja, hogy nem az a helyes állitás, hogy csak az lehet magyar király, a ki osztrák császár. Nem. Épen megforditva, 1723. óta a magyar trónörökléshez több feltétel van kötve, mint az osztrák trónörökléshez. Legitimusnak, descendensnek, successornak és katholikusnak kell lennie, holott Ausztriában nincs meg mindeme feltétel. Azonfelül a 3 leányág sincs meg Ausztriában, nyilvánvaló tehát, hogy első sorban a magyar trónöröklésre szükséges feltételekkel kell birnia, amelyben az osztrákok feltételei is benn foglalvák. A miniszterelnök módositását nem fogadja el, hanem a Barabásét pártolja, mondja ki a ház, hogy a javaslatot nem tekinti jogforrásnak. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Ha pedig beczikkelyezik a javaslatot igy, a függetlenségi pártnak kötelessége lesz, mint Irányi tette a fekete-sárga zászló ellen, minden országgyülés elején tiltakozni e közjogi merénylet ellen.

Öt percz szünet.

Ugron és Polónyi.

Szünet után

Ugron Gábor: A törvényjavaslatot a miniszterelnök ur mai módositásával elfogadom. (Mozgás a szélsőbalon.)

A magyar törvény az uralkodóháznak kivételes állapotot biztositott, ha az állam az uralkodóháznak autonomiát adott, joga van a királyi háznak saját státutumai szerint intézkedni.

Rakovszky István: De törvénybe nem ütközhetik.

Ugron Gábor: 4 évvel ezelőtt szóba hoztam itt a kérdést, hogy a közjog hiányai szabályoztassanak.

Nem látja be, hogy azáltal, hogy a királynak beleegyezése kell a házassághoz, valami nagy hatalom adatik a kezébe. Annak a főherczegnek, ha a felség bele nem egyezik, módja van más nőt választani. (Derültség.)

Micsoda nagy dolog ez a beleegyezés? Hiszen 25.000 katonatiszt van, valamennyinek házasságához kell a felség beleegyezése. (Hosszas derültség.)

Hát ha valamely főherczeg oly uralkodó házból választja feleségét, mely nekünk ellenségünk, politikailag helyes volna-e, hogy ezt meg ne lehessen akadályozni a felségnek, hogy uralkodó családunkban egy ellenséges kémkedő ne jusson be?

Ennek a vitának nincs czélja. El kell rendelni az uralkodóház nyilvántartását. A javaslatot elfogadja. (Helyeslés jobbról.)

Polónyi Géza szavait igazitja helyre. Konstatálja, hogy ezelőtt Ugron is követelte a trónöröklési rend beczikkelyezését. Ezt félreértés elkerülése végett mondja.

Ugron Gábor: Sajátszerü véletlen, hogy mi Polónyi Géza urral következetesen félreértjük egymást. (Zajos derültség.)

Én igaz, hogy 1893-ban az örökösödés beczikkelyezését inditványoztam, de hiszen ma nem kevesebbet, hanem többet kivánok: az egész örökösödési rend organizációját.

Pichler Győző szemére hányja Ugronnak, hogy mint függetlenségi ember ezt az álláspontot támogatja, amelyet az absolutizmus idejében a kamarillapárt támogatott. (Ellentmondás a középen).

Ugron Gábor: Valótlan. Absolute valótlan.

Pichler: Örülni fogok, ha kimagyarázza magát. Én igy értettem.

Blaskovits Ferencz: Nem kell megértenie. Elég, ha mi értjük.

Ugron Gábor: Csak azt felelem röviden: Ne akarja a csirke a tyukot tanitani, bár milyen hosszura nő is haja. (Perczekig tartó zajos derültség.)

Pichler Győző: Én is magyar közmondással felelek: Amely tyuk sokat kotkodácsol, keveset tojik. (Megujuló hosszas, zajos derültség.)

Thaly szavaira Széll Kálmán reflektált.

Azután következtek az interpellácziók, melyekre a miniszterelnök választ csak később, alaposabb tanulmányozás után fog adni.

Gabona uzsora.

Interpellácziá a kormányhoz:

Van-e tudomása a kormánynak arról, hogy Temesmegyében az 1897. évi rossz termés folytán megszorult kisbirtokosok ezrei a gabona uzsora áldozataivá lettek s legközelebb ezrekre menő végrehajtás várható, s százakra megy azoknak a száma, a kik már otthonukat elhagyva, kivándoroltak s igy a végzések már nem is kézbesithetők.

Ha van tudomása, szándékozik-e sürgősen itézkedni, hogy ezen vidék százados telepesei a magyar hazának megtartassanak, azaz a tömeges kivándorlástól esetleg elzülléstől megakadályoztassék.

Dr. Major Ferencz.

Interpellácziá a t. belügyminisster urhoz.

Miután az állam és az Atheneum részvénytársaság között a »Budapesti Közlöny« czimü hivatalos lap kiadására nézve létrejött szerződés ez év végével lejár, — és ezen szerződés három év előtt is, a törvény világos rendelkezése daczára a nyilvános verseny kizárásával hosszabbittatott meg, tisztelettel kérdezem a t. belügyminiszter urtól:

1. Szándékozik-e a »Budapesti Közlöny« kiadási jogának az állam érdekében leendő kellő értékesitése végett nyilvános versenyt elrendelni?

2. És szándékozik-e ezen nyilvános verseny alkalmából a hivatalos lap magas előfizetési árát és tulmagas hivatalos és magánhirdetési dijat a Közlöny érdekében méltányosan alábbszállitani?

Endrey Gyula.

Nincs járvány.

— A közegészségi bizottság ülése. —

A kanyaró betegség a gyermekek között Nagyváradon tömegesebben lépett fel s ezért a városi főorvos a közegészségügyi bizottság összehivását kérte, hogy megbeszéljék a különben szelid lefolyásu betegség terjedésének meggátlását.

A közegészségügyi bizottság tegnap ülésezett e tárgyban.

Dr. Grósz Albert elnök, dr. Baróthy Ákos, dr. Papp Oszkár honvéd ezredorvos, Guttmann József, dr. Kornstein Lalos, Stark Gyula, Rimler Károly, dr. Mayer László, dr. Nemes Áron, Alexander Lajos és Szüts Dezső jegyző.

Dr. *Grósz* Albert előterjesztette, hogy a városi főorvos javaslatára hivta össze a szakbizottságot.

Dr. Baróthy Ákos előterjesztést tesz, hogy a kanyaró november hó 1-től 10-ig különösen Olasziban tetemesen szaporodott. November 1—10-ig V.-Ujvároson 11, (okt. hóban 9), V.-Olasziban *35*, (október hóban 43), Velencze-Váralján 4, (okt. hóban 2), tehát a tiz nap alatt 50 kanyaró megbetegülés fordult elő Nagyváradon, mig októberben az egész hónapban 54 volt a megbetegültek száma. A megbetegülések nagy része az iskolákra esik, amennyiben 39 iskolás gyermek van a betegek között.

Korra nézve alig van az összes betegek között 4, aki tiz évnél idősebb volna.

A betegség lefolyása igen enyhe, szelid s még egy esetben sem okozott halált.

Kifejti ezután dr. *Baróthy* Akos főorvos, hogy a kellő intézkedések, mint elkülönités stb. megtétettek, azonban tekintettel a tömeges megbetegedésekre szükséges az iskolák bezárása. Inditványozza, hogy az összes olaszi-i elemi iskolákat s az olaszi-i óvodákat 14 napra zárassák be.

Dr. *Grósz* Albert elnök felvetette a kérdést, hogy nem ártalmasabb-e ha az iskolákat be-

zárják, mivel a szegényebb gyermekek otthon ki vannak téve a meghülésnek és megbetegedésnek.

Dr. *Kornstein* Lajos azt kérdi, hogy a járvány kimondása előtt be lehet-e zárni az iskolákat.

Dr. *Baróthy* kifejti, hogy ez lehet, annálinkább, mert a betegség nem terjedt el az egész városban s igy a járvány kimondásának nincs helye.

Dr. *Kornstein* Lajos ezután kifejtette nézetét a kanyaróról. A betegség, a mely most Nagyváradon tömegesebben fellépett, szelid lefolyásu s igy meggondolandó, hogy tulszigorral lépjenek-e fel ellene, vagy talán jobb lenne, ha nem állanák utját a terjedésének. Igy ha most végig megy szelid lefolyással a gyermekeken, azt mintegy beoltják s igy a gyermekek egy későbbi, talán veszélyesebb kanyaró járványnyal szemben immunisok lesznek. Véleménye szerint azokat az elemi iskolákat, a hol betegülés fordult elő, 8—10 napra bekellene zárni, az összes óvodákkal együtt, de a többi elemi iskolákat nem.

Dr. *Baróthy* Ákos elfogadja a dr. Kornstein véleményét s e szerint az olaszi-i községi elemi fiu és leányiskolát, az Orsolya zárda elemi osztályait, a Szent Vincze intézet elemi osztályait és a kálvária-utczai óvodát kellene bezárni.

Dr. *Papp* Oszkár ezredorvos azt tapasztalta, hogy különösen a 10 éven alóli gyermekek között fordul elő a betegség s ezért csak az elemi iskolák 2 alsó osztályát és az óvodákat kellene bezárni.

A szakbizottság ki mondotta, hogy az olaszii községi elemi fiu és leányiskolák, az Orsolya zárda elemi iskolája, a Szent Vincze-intézet elemi iskolája és óvodája, valamint a kálvária-utczai óvoda november hó 12-től kezdődőleg 14 napra bezárassék, s ezen iskolák a záridő alatt alaposan fertőtlenitessenek. Megbizták a városi főorvost, hogy az esetleges ujabb megbetegedések esetén saját belátása szerint intézkedjék.

*

A közgyülésnek nem volt más tárgya, azonban dr. *Papp* Oszkár ezredorvos kérdést intézett a városi főorvoshoz, hogy a tifusz megbetegedések miként állanak? Egyben felhivta a közegészségügyi bizottság figyelmét az utczák tisztátalanságára, aminek főoka azoknak a helyeknek a hiánya, amelyek minden rendezett városban megvannak.

Dr. *Baróthy* Ákos megadja a kért felvilágositást. Tifusz eset november 1—10-ig hat esetben fordult elő, és pedig Ujváros on 4 (a kaszárnyákban ebből 2) és V.-Velenczén 2. Olasziban nem volt e hóban tifusz betegülés. Ezen adatokból kitünik, hogy a tifusz Nagyváradon apadóban van. Még a holnapi napon megfog jelenni a főkapitány hirdetménye, a melyben felhivja a közönséget, hogy a kutak és Körözs vizét ivás és főzésre ne használja.

Rimler Károly az utczák tisztátalanságát tudja, s tett is előterjesztést, azonban a tanács a kérdés megoldását levette a napirendről. A jelenlegi állapot tarthatatlan.

Az egészségügyi szakbizottsg megkeresi a tanácsot a szükséges helyek felállitására.

Kalászat.

. . . Tu Felix Grosswardein nube.

A házassági hirek rendesen a vőlegény nevével kezdődnek és késő megbánással végződnek.

Ha a lapok hoznak ilyenről hirt, csupán a vőlegény és menyasszony nevét adják, egy pár kellemes jelzővel garnirozva s ezzel elbocsájtják őket a kiábrándulás utjára.

Ha nem hirt, akkor vezérczikket szoktak irni hires esetekben a házasságról, de tárczát nem igen, hiszen ez nem tárcza kérdés.

Most azonban tárczában olvastunk egy himen hirt, mely a sablontól elütőleg sem a vőlegény, sem a menyasszony nevét nem hozza, csupán három indifferens nevet, melyekből Schwarcz auf Weisz Gábel Jakab tünik elő, ki pedig ez esetben sem vőlegény sem menyasszony nem volt.

Ellenben dikcziót mondott az örvendetes aktusnál s ezt persze nekünk is megkellett hallanunk.

Pedig szeretnők bővebben ismerni ezt az esküvőt, hiszen az iró szerint »A historiai barátság, mely a magyarokat és lengyeleket összeköti, ujabb megerősitést nyert azon frigy által, melyet a mi megboldogult nagy polgártársunk, Ullmann Izidornak a fia a héten egy lengyel hajadonnal kötött.«

Kérem ez komoly dolog, hiszen Ausztria se bellumokat gérált, hanem nupcziókkal prosperált, mint tudjuk.

Huszonöt magyar indult Lengyelországba s mint a tárcza iró mondja, a Beszkidek meredek hágójánál »áhitattal nézték a honfoglalás e megszentelt utját« sokakban talán rövid lejáratu emlékezést keltve, a tárva-nyitva álló szoros.

Megtudjuk, hogy Drohobicz 1500 lakosu város, melyben a monumentális zsinagógán kivül, egy fa szinház van. Utjai járhatatlanok, utczái rondák, pedig 25 milliomos van benne. Mind német nevü, ha fajra nem is német s igy értjük a lengyel hymnusz szavát, miért »búsul a lengyel hona állapotján!«

Hogy természettudományi tanulmányokra bőséges alkalom nyilt a drohobiczi vendéglőben, azt el hisszük.

Megtudjuk azt is, hogy Lengyelországban a zsidók muzsikálnak a tánczhoz. Ez nem ujság, van rá eset nálunk is elég.

Ennyit böngésztünk össze a tanulságos himen hirből s azon megnyugtató érzés szál mindezek után szivünkbe, hogy a lengyel—magyar barátság összekötő kapcsa Nagyvárad.

Irtam örömömben 1900. nov. 10.

Kóby.

UJDONSAGOK.

—

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Nov. 12. Jogügyi szakbizottság ülése a városházán d. u 3 órakor.
November 14. Rendkivüli megyegyülés d. e. 9 órakor.

—

*** A jogakadémia Vörösmarty-ünnepélye.** Tegnap d. e. tartott közgyülésén nagy lelkesedéssel elhatározta a kir. kath. jogakadémia olvasóköre, hogy *Vörösmarty* Mihály születésének századik évfordulóját fényes ünnepélylyel üli meg; a részletek kidolgozásával a választmány bizatott meg. Egyuttal kimondták, hogy *Rákosi* Jenőhöz kérdést intéznek, nem volna-e lehetséges a felállitandó Vörösmarty-szoborra a magyar ifjuság nevében külön bronz-koszorut tenni, amely állandóan ott lenne? Igenlő válasz esetén ebben az irányban megkeresik az egész magyar ifjuságot és saját körükben nagyarányu gyüjtést inditanak. Végül elhatározták, hogy irásban kérelmezni fogják a szinügyi bizottságtól, bocsássanak a jogászok rendelkezésére a szinházban külön kedvezményes áru helyeket. A kérvényt a napokban adják át *Hoványi* Géza dr. szinügyi-bizottsági elnöknek.

*** Automobil közlekedés Nagyvárad és Debreczen között.** Az utóbbi napokban az a hir terjedt el Nagyváradon, hogy a Debreczen és Nagyvárad között tervbe vett automobil közlekedés elmarad; a tervezők lemondtak róla. Ugy látszik, hogy ez csak kósza hir volt, a melyet a »D. U.« tegnapi száma eléggé megczáfol a következő hirével:

»Városunkban most általános érdeklődést kelt az automobil kocsi közlekedése. A merre csak elhaladt az ördöngős kocsi, mindenütt megbámulják, hogy a vastag gummitalpu kocsi mily könnyedén siklik tova az élénk forgalmu utczákon; mily ügyesen tér ki ember és járművek elől. Élénken érdeklődnek a jövőben kilátásba helyezett outomobil közlekedés felől, a mely azonban csak a jövő év január vagy február havában fog rendszeresen megindulni, addig csak próbautakat tesznek vele. Naponként 7 vagy 8 ilyen kocsi fog Debreczen és Nagyvárad közt közlekedni, melyek bizonyára tetemesen fogják a két szomszéd város idegen forgalmát emelni. Az automobil közlekedés ügyében tegnap dr. *Szentpáli* Béni lakásán nagyobb értekezlet volt, melyen a sürgősebb teendők felett határoztak. *Vasárnap* (nov. 11) reggel 7 órakor a városházától próba utra indul az automobil *Nagyváradra*, honnan három napi ott tartózkodás után tér vissza.«

*** Áthelyezés.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy Ő Felsége a király dr. *Csaplaky* Lipót beretyó-ujfalui kir. járásbirónak eddigi minőségében a késmárki kir. járásbirósághoz saját kérelmére leendő áthelyezését megengedte.

*** Deputáczió a Házban.** Dr. *Korányi* Frigyes, dr. *Müller* Kálmán, dr. *Ormódy* Vilmos, dr. *Kuthy* Dezső, ma felkeresték a Házban a miniszterelnököt és meghivták őt a szegénysorsu *tüdőbetegek* részére Budakeszen épülendő »*Erzsébet szanatórium*« alapkőletételére, a mely szombaton, vagyis e hó 17-én d. e. 11 ½ órakor lesz. A miniszterelnök szivesen fogadta a deputácziót és jövetelét kilátásba helyezte.

*** Uj ügyvéd.** Dr. *Ille* András, a ki nemrégiben az ügyvédi vizsgálatot Budapesten szép sikerrel tette le, ügyvédi irodáját *Tenkén* megnyitotta.

*** A jogügyi bizottság** ülése. Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága holnap, november hó 12-én délután 3 órakor ülést tart, a melyen fontos városi ügyek kerülnek tárgyalásra.

*** Egy lovagias ügy.** Kazay Kálmán lovagias ügyéről egy fővárosi lap után több helytelen közlemény került forgalomba. Igy pl. nem áll az, hogy dr. *Kazay* Kálmán a biharmegyei kaszinó részéről kapott bizalmas utasitásra vette fel ujra ügyét. Ellenkezőleg épen dr. *Kazay* Kálmán vitte ügyét a kaszinó elé s az ő kérelmére egy *Cziffra* Gerő elnöklete alatt *Nagy* József, *Kiss* Elek, *Miskolczy* Barna és *Szunyogh* Lóránd tagokból álló jury foglalkozott a Kazay ügyével és utasitotta Kazayt a Mészárossal való tárgyalás folytatására. Mészáros azonban kitért az elégtétel adás alól és az egybehivott becsületbiróság olykép döntött, hogy *formai* okokból Mészáros *ez ügyben* nem köteles Kazaynak lovagias elégtételt adni vagy tőle venni. Dr. *Kazay* Kálmán ügyével közelebb ismét foglalkozik a biharmegyei kaszinó s azok, a kik ismerik az ügy előzményeit, kizártnak tartják, hogy a kaszinó olykép határozzon ez ügyben, mely Kazaynak a kaszinóból való kilépését vonhatná maga után. A Mészáros-Kazay-ügy — tagadhatatlan — nincs befejezve Kazay részéről, azonban ez *formai* okokra vezethető vissza, a miből egyáltalán nem lehet Kazayra általánosan diszkvalifikáló következtetést vonni.

*** Az ütközők közé került** ma Budapesten Kozma József rákoscsabai születésü 30 éves kocsitoló a ferenczvárosi teherpályaudvaron. A szerencsétlen embernek jobb lábszárát teljesen összezuzták az ütközők s most a Szent István-kórházban haldoklik.

* **Kalcium-karbid-gyár a Körözsvölgyön.** Az acetylen világitás terjedésének a legnagyobb akadálya az volt, hogy a külföldi gyárak méregdrágán adták a hozzávaló kalcium-karbidot. Utóbb már Boszniában is volt karbid-gyár, de ennek a terméke is drágán került be az országba. Közelebb Biharmegyében, a Körözs völgyén Brátka mellett állit fel *Nyiry* István berettyó-ujfalui mérnök egy karbid-gyárat, a melyet olcsó erővel, a Körözs vizének a felhasználásával hajtat. A gyár épitését már megkezdték. A Körözs vizének óriási ereje, a vidék gazdag mész és szén terméke biztositja a gyár jövőjét. A tavaszszal már megkezdi müködését a körözsvölgyi gyár.

* **Gyászrovat.** Özv. *Weinpolter* Ferenczné szül. Zakar Borbála tegnap 82 éves korában Nagyváradon meghalt. Dekker Frigyes városi állatorvos anyósát gyászolja az elhunytban. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulirottak mély fájdalommal tudatjuk özv *Weinpolter* Ferenczné szül. Zachar Borbála folyó hó 9-én délután 5 órakor életének 81-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult földi maradványa folyó hó 12-én d. e. 11 órakor fog Kis-Fürdő-utcza 466. sz. alatt levő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az olaszi-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunytnak rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1900. november 10-én. Az örök világosság fényeskedjék neki! Szücs Ferenczné szül. Weinpolter Mária, Dekker Frigyesné szül. Weinpolter Róza, Boross Vilmosné szül, Weinpolter, Apolonia gyermekei; özv. Weinpolter Gusztávné szül. Hübs Leopoldina menye. Bázár Gizella férj. Szőllőssy Gáborné, Bázár Gyula, ifj. Dekker Frigyes, Dekker Irén, Weinpolter Gusztáv, Weinpolter Frigyes, Weinpolter Károly, Weinpolter Irén, ifj. Boross Vilmos, Boross Margit unokái. Szőllőssy Zoltán, Szőllőssy Elemér dédunokák.

* **A magyar ló dicsérete külföldön.** Az angol hadügyminisztérium a magyar lótenyésztőket is közelről érdeklő rendeletet küldött a dél-afrikai csapatparancsnokokhoz. Mielőtt ugyanis megkezdték az angol lovasság és gyalogság reformját, az angol kormány bizottságot küldött ki, a melynek jelentést kellett tenni arról, hogy milyen fajta ló bizonyult a leghasználhatóbbnak. A bizottság azt jelentette, hogy legjobb a magyar ló és csak azután következik az argentinai és az ausztráliai ló. A hadügyminiszter ennélfogva azt rendelte, hogy a jövőben hadi czélokra csak ebből a három fajtából vegyenek.

* **Utczára dobott haldokló.** A *Magyar Szó* tegnapi száma irja a következőket:

Vérlázitó, botrányos eset történt most hétfőn este a budapesti izr. kórház belgyógyászati osztályán.

Egy sulyosan szenvedő asszonytól (*Stern* József budapesti kereskedő felsége) tagadták meg az orvosi segélyt, sőt mi több, az éjjeli nyugalmat. Egy a *halállal vivódó asszonyt, egy alorvos parancsára kitettek a kórház kapuja elé*, sötét éjjel, a nagy hidegben. A haldokló asszony férje, sirt, könyörgött, hogy csak reggelig engedjék meg feleségének a kórházban való tartózkodást, mindhiába, a humanizmus, az emberszeretet szolgálatában álló orvos nem hallgatott a férj könyörgő kérésére. Sőt mi több, a lelketlen ember azt mondta, hogy ha nem viszi azonnal, ugy majd *rendőrökkel dobatja ki az asszonyt.*

A beteg teremtést félholtan csakugyan ki is hurták az ágyból, felöltöztették s két szolga betuszkolta egy bérkocsiba. És a szerencsétlen nő esti tiz órakor, a nagy városban egyedül, tehetetlenül, az egyik kórházból kiverve elindult egy másik kórház keresésére. Ezt meg is találta: a Szt. István-kórházban irgalmas kezek azonnal segélyt nyujtottak a haldoklónak, akin azonban a kiállott izgalmak következtében segiteni már nem lehetett: a boldogtalan asszony két napra rá kiszenvedett.

Az orvost, kinek az asszony félig-meddig a halálát köszönheti, *Balogh* Béla dr.-nak hivják s az izr. kórház belgyógyászati osztályának első alorvosa. Az ilyen orvost, ki annyira megfeledkezik hivatásáról, hogy segitség helyett a másvilágra küldi embertársait a humanizmus szolgálatában megtürni nem szabad, — az nem orvosnak való.

* **Rejtélyes gyilkosság.** A nagyváradi l. sz. káptalan szt.-péterszegi gazdaságában péntek reggel az u. n. »sóskuti« dülőben munkába álló béresek egy ismeretlen, 25—26 év körüli fiatal ember hulláját találták a barázdába fektetve ott, hol előző napon munkájukat elhagyták.

Jelentést téve az esetről a hullát besszállitották a községi halottas kamrába, hol d. u. *Gubicza* Ádám b.-ujfalui albiró jelenlétében a hatósági orvosok felbonczolták. A bonczolásnál kitünt, hogy három lövés érte a szerencsétlent, melyeknek mindegyike halálos volt. Az egyik lövés bal füle alatt ment be és jobb oldalon az állkapocsban akadt meg, a másik a g rincz csontot törte össze, a harmadik golyó pedig a tüdőt furta át. A lövések irányából nyilvánvaló, hogy hátulról lőtték le az ismeretlen fiatal embert, s igy vagy bosszunak, vagy a mi valószinübb, rablógyilkosságnak esett áldozatul az illető. Az utóbbira enged következtetni azon körülmény, hogy ruhájának zsebei ki voltak forgatva s azokban csak egy kis kulcs, 2 drb vasuti jegy — az egyik Déva-Ványára, a másik Szegedre — és egy *R. zs.* betükkel kivarrott zsebkendő volt található. Ruhájáról itélve, jobb módu iparos lehetett az illető.

Tekintve, hogy a szántóföld, melyen a hullát megtalálták, közlekedési utaktól távol fekszik, rejtélyes miként kerülhetett oda. Szekérnyomot a szántáson nem találtak, igy csakis a helyszinén, vagy legalább is a közelben történhetett a gyilkosság még pedig a reggeli órákban, mert a holttest még egészen friss volt.

A rejtélyes ügy felderitésére a nyomozást széles körben meginditották.

* **Elfogott gyujtogató.** E hó 6-án történt, hogy Müller Károly gyárosnak az istállója kigyuladt, s porig égett. A megejtett tüzvizsgálat alkalmával a bizottság megállapitotta, hogy a tüz gyujtogatásból eredt, s a kár 3000 korona volt. Ez a föltevés beigazolást nyert, a menynyiben a rendőrség a gyanuokok alapján letartóztatta Szuhi István zsarnóczai szül. 21 éves nőtlen kocsist, kit a házbeliek közül többen láttak, a mint a tüzet megelőzőleg egy szalmacsutakkal a padlásra ment. Hogy tettében mi vezette, a rendőrség mindezideig nem tudta megállapitani teljes bizonyossággal, csak arra lehet következtetni, hogy a nagy zürzavart lopásra akarta felhasználni, a mit bizonyit az is, hogy a tüzzel egyidejüleg négy lopás is történt. Szuhit a rendőrség tegnap átkisértette az ügyészséghez

* **Fölrobbant gőzkazán.** Borzasztó szerencsétlenség történt tegnapelőtt reggel Tapolczán, hol — mint levelezőnk irja — a Gotlieb és társa czég tulajdonát képező gőzmalomban az egyik gőzkazán fölrobbant. A gépházban alkalmazott munkások, a négy fütő és két szénhordó ott beszélgettek a kazánok előtt, a mikor az egyik kazán iszonyu durranással fölrobbant. A robbanás oly erős volt, hogy a gépház tetőzete és falai összeomlottak s a romok maguk alá temették a munkásokat. A gépház külön állott a malomépülettől, mindennek daczára az épületen is erős repedések keletkeztek. Az összefutott munkások csak nagy óvatossággal és csak akkar mertek a mentési munkához fogni, a mikor Herner József gépésznek sikerült a romok között hozzá férni a másik kazánhoz és annak gőzszelepeit kinyitni, mi által elháritotta azt a veszélyt, hogy a másik kazán is fölrobbanjon. Ezután hozzákezdtek a mentési munkához. A romok széthányása után Tompek Ferencz, Misek József fütők és Borsing Mihály szénhordót összeroncsolt tagokkal találták, ellenben Porubcsán János, Modroczki András, Blahó Mihály és Dobra Mihály munkások, bár sulyosan sérülve, de még élve kerültek elő. A robbanásról azonnal értesitették a mérnöki hivatalt s a vizsgáló-bizottság megérkeztéig a további munkálatokat beszüntették. A szerencsétlenül járt munkások családos emberek voltak, ezek hátramaradt családjai iránt általános a részvét.

* **Bohém-estély a Zöldfában.** A szintársulat tagjainak egy része teg nap este a Zöldfa-szálló éttermében kedves estélyt rendezett. Voltak ott szinészek, ujságirók szóval bohémek. Az asztal közepén a következő feliratu üveg állott:

Tölts ebből, ha ittál egyenlő lész velünk,
Nincs rang az udvarnál, mi embert ismerünk

A jeligének meg is feleltek, amugy magyarosan Füredi Józsi bácsi szebbnél szebb nótákat dalolt, a tőle megszokott kedvességgel. A mulatságnak a késő hajnali órák vetettek véget.

* **A hétről.**

A legszörnyübb büntetés.

— Tanitó ur, a Weisz megütött, verje meg.

— Nyomorult tankölyök! Hogy mersz nekem ilyet mondani? Azt akarod, hogy rólam is költeményt irjanak?

*

Zavarban.

— Pinczér, adjon nekem egy csörkölt pirkét . . . egy csirkelt pörkét . . . egy pirkelt csörkét no egy pörkölt csirkét.

*

A különbség.

— Mi különbség Tisza Kálmán és Mezei Mór között? Az, hogy a Mezei beszámolóján hallani akarták Tisza Kálmánt, de a Tisza beszámolóján nem akarták hallani Mezey Mórt.

*

Viczinális bálon.

Duft ur, egy kosztház tulajdonosa bemutatja magát Zweig urnak.

— Duft Ignácz, diáktartó.

Mire Zweig ur a szabó, elmés akarván lenni, igy mutatkozik be:

— Zweig Salamon nadrágtartó.

(*Kakas Márton.*)

* **Az angolok győzelmei.** Vége a búr háborunak, végük a délafrikai szabadállamoknak, — hirdeti az angol sajtó már jó féléve mindennap. A dicső Roberts pedig egyre küldözgeti a szépitett táviratokat, hogy itt is van búr, ott is van búr, meg, hogy veri is őket; de arról bölcsen hallgattak eddig, mennyi a vesztesége emberben az óriási angol hadseregnek. Hogy hogy nem, végre is kipattant a féltve őrzött hivatalos titok, hogy mekkora az angolok vesztesége, mióta a búrok ellen háboruskodnak. E szerint:

Megöletett az ellenség által: 302 tiszt, 2902 altiszt és közkatona.

Sebeibe belehalt: 89 tiszt, 893 altiszt és közkatona.

Fogságba esett: 7 tiszt, 821 altiszt és közkatona.

Fogságban meghalt: 3 tiszt, 90 altiszt és közkatona.

Betegségben meghalt: 155 tiszt, 6115 altiszt és közkatona.

Balesetek következtében meghalt: 4 tiszt, 145 altiszt és közkatona.

Invaliduskként hazaküldetett: 1422 tiszt, 33.077 altiszt és közkatona.

Összes veszteség: 46.026 tiszt, altiszt és közkatona.

Ez csak »hivatalos« kimutatás. Milyen számokat tüntethet ki akkor a nem hivatalos, hanem az igazi statisztika?

x Csak 4 koronáért 200,000 korona nyerhető. Különösen kedvező nyerési esélyeket nyujtanak az ő Felsége által engedélyezett uj államsorsjáték sorsjegyei, minthogy 18,122 sors-

jegy 418,640 korona készpénzben kerül egyszerre sorsolásra és a főnyeremény 200,000 korona. Állami felügyelet és kezesség. Minthogy e 4 koronás sorsjegyek előreláthatólag gyorsan elfogynak, ajánlatos, hogy ily sorsjegyekre szóló megrendelések a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaságnál (Budapest, Gizella-tér, Haas-palota) mielőbb, de legkésőbb 8 napon belül beküldessenek. — A nevezett intézetnél osztálysorsjegyek is kaphatók eredeti árakon és megjegyezzük, hogy ez egyuttal az ország legnagyobb osztálysorsjegy-elárusitó helye, mely a sorsjegy-vevőknek a legnagyobb előnyöket és biztonságot nyujt.

x A kitartás. Az életben már sok, nagyon sok kisérlet eredményre vezetett, ha kellő kitartás támogatta a kisérletezést. A mindennapi életben a legtöbb vállalkozás többnyire azért nem sikerül, mert ha nem mutatkozik azonnal eredmény, a vállalkozóknak még akkor is kifogy a türelmük, ha azt látják, hogy csak a jövőben lesz meg a biztos siker. Igy vagyunk az osztálysorsjátékkal is. Sok, nagyon sok a nyeremények száma; csakhogy mindenki egyszerre nem nyerhet főnyereményt, azonban, ha a kitartásra is sulyt helyezünk, akkor az eredmény nem fog elmaradni. Bátran állithatjuk, hogy a mi magyar osztálysorsjátékunk az egész világon a legjobbak közé tartozik. A huzások már november hó 15. és 16-án kezdődnek és a sorsjegyek árai a következők: $^1/_8$ sorsjegy 75 kr., $^1/_4$ sorsjegy 1 frt 50 kr., $^1/_2$ sorsjegy 3 frt., $^1/_1$ sorsjegy 6 frt. A sorsjegyvásárló közönségnek ajánlatos, hogy sorsjegyeit megbizható helyen vásárolja. A Török A. és Tsa bankháza Budapest, Váczi-körut 4/a mindama előnyöket biztositja vevőinek, melyeket egy szolid, reális és megbizható cégtől elvárhatunk és igy bátran és bizalommal vásárolja e különben is szerencséjéről ismert cégnél sorsjegyeit.

EGYESÜLETEK

Meghivó. A »*Biharmegyei Népnevelési Egyesület*« választmányának t. tagjait van szerencsém f. évi november hó 12-én hétfőn d. u. 5 órakor, az egyesület hivatalos helyiségében (Nagypiacz-tér közs. polgári fiu-iskola épület, földszint 10 ajtó) tartandó választmányi gyülésre tisztelettel meghivni.

Nagyvárad, 1900. november 10-én.

Szunyogh Péter,
elnök.

A betegsegitő pénztár ülése.

A kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága csütörtökön este 7 órakor *Láng* József elnöklete mellett ülést tartott. Mindenekelőtt *Rácz* Mihály ügyvezető-igazgató terjesztette elő első jelentését a pénztár szeptember és októberi havi forgalmáról, mely az ügymenet pontosságáról, a beteglétszám és pénzforgalom hullámzásáról ad számot; a tagok állaga október hó végén 5889 volt. Az elnökség által bemutatott ügyviteli és fegyelmi szabályokat az igazgatóság kinyomatta és tanulmányozás végett kiosztani rendelte. Tudomásul vették a belügyminiszter leiratát, melylyel a bujakorból ápolt vagyontalan pénztári tagok után kifizetett mintegy 2000 korona kórházi költséget visszautalta. A vizszabályozó társaságoknak a kerületi betegsegélyző pénztárakkal szemben megállapitandó kötelezettség tárgyában elhatározta az igazgatóság, hogy a pénztárak központi bizottsága utján megsürgeti a miniszterium döntését az e tárgyban régebben küldött fölterjesztésére. Több segély és dijhátralékleirás iránti kérvény elintézése után megalakitották a jövő évi költségelőirányzatot előkészitő bizottságot és javaslattétel végett átteték egyuttal az évközben befolyt fizetésemelés iránti kérvényeket is. A pénztár irodai helyiségeül szolgáló lakás bérszerződése május 1-én lejár; az igazgatóság elhatározta, hogy czéljainak jobban megfelelő és inkább a központba eső helyiséget keres.

Láng József elnök bejelentette, hogy a Léderer és Kálmán szeszgyár részvénytársaság kebelében alakult betegsegélyző pénztár vezetősége hajlandónak nyilatkozott mintegy 168 biztositásra kötelezett tagjával, 6000 korona készpénzével és egész fölszerelésével a kerületi pénztárhoz csatlakozni. Az igazgatóság a jelentést örömmel vette tudomásul és megbizta az elnökséget, hogy a beolvadás részleteire nézve illetékes körökkel tanácskozzék és a csatlakozás következtében szükségessé váló intézkedések iránt a jövő ülésig javaslatot készitsen. Végül arról tett az elnökség jelentést, hogy a bodonosi kőszénbánya és a felső dernai aszfalt bánya igazgatójával a biztositásra kötelezettek gyógykezelése tárgyában értekezletet tartott és a megállapodásokat jegyzőkönyvbe foglalták. Az igazgatóság helyesléssel fogadta a megállapodásokat és hajlandónak nyilatkozik a két bányatelep egyikén orvosi állást rendszeresiteni, ha ahhoz a két telep tulajdonosa kétharmad költséggel hozzájárul és a kinevezendő orvos lakásáról gondoskodik. A részletek megállapitásával az elnökséget bizta meg.

IRODALOM.

A bibliai történetek magyarázata felnőttek számára. Erdmann német müve után átdolgozta *Adjutus Secundus*. Ilyen czimmel jelent meg a könyvpiaczon egy, a kath. közönséget rendkivül érdeklő könyv. A »*Felnőttek Bibliája*« a bibliai történetek legszükségesebb magyarázatát adja felnőttek számára, a kik fejlettebb gondolkozásuk, valamint tanulmányaik alapján a bibliával szemben fokozottabb igényekkel lépnek föl. A Felnőttek Bibliájának vezérszövegét a szentirás eredeti szavai képezik, még pedig a magyarban a Római Szentszéktől is jóváhagyott Tárkányi féle forditás szerint. A vezérszövegnek megkülönböztetett nyomása miatt képesek vagyunk csupán a szentirás szövegét figyelembe venni. A vezérszöveget a legszükségesebb szóbeli és tárgyi magyarázatok követik különösen a nyelvészet, földrajz és történet köréből. Ezen magyarázatok nem az egész történet szövege után külön függelék gyanánt következnek, hanem a történet egyes részeivel szerves egészet képeznek. A vezérszövegnek és magyarázatoknak különféle nyomása miatt az olvasó figyelemmel kisérheti akár csak a vezérszöveget, akár egyuttal a magyarázatokat is. A Felnőttek Bibliája kétszáznál több képpel és a szükséges térképekkel jelenik meg. Mindegyik bibliai történethez legalább egy szövegmagyarázó kép van mellékelve, azonfelül a szükséges képek a bibliai régiségtanból és földrajzból. A képek nagy mügonddal vannak kiválasztva, szépészeti és vallási igényeknek megfelelők. A könyv feloszlik Ószövetségre és Ujszövetségre, mindegyik rész 35—40 ivre, az egész 70—80 ivre terjed; a mü egyházmegyei jóváhagyással ellátva, sajtó alatt van: az első rész 1901. január hóban jelenik meg, a második rész az első után azonnal. Belőle kisebb bibliák készülnek iskolai használatra. Ára mindegyik kötetnek füzve 6 korona, kötve 6. k. 80 fillér. Tömeges megrendelők kivánatra árleengedésben részesülnek. Megrendelhető Adjutus Secundus czimén, Szatmáron.

ZENE és MÜVESZET.

A Zenecgyesület próbái. A zenekedvelők egyesülete az elmult héten kezdte meg gyakorló próbáit Vomácska József karnagy kitünő vezetése alatt. A próbák minden hétfőn és csütörtökön este 8—10 óráig a községi polgári fiuiskola emeleti zenetermében tartatnak.

Miután az egyesület már legközelebb megtartja első hangversenyét, az igazgatóság e helyen is kéri a müködő tagokat a próbák szorgalmas látogatására. A holnapi próbára vonatkozólag a következő meghivó közlésére kérettünk:

A »Nagyváradi Zenekedvelők Egyesülete« müködő tagjait tisztelettel kérjük, hogy a holnap, hétfőn, november 12-én este 8 órakor kezdődő gyakorló próbán teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Réz Mihály, igazgató. Vomácska József, karnagy.

SZINHÁZ.

HETI MÜSOR.

Vasárnap:) d. u.: Méltóságos csizmadia.
) este: A csikós.
Hétfő: »Bánk Bán« (Katona emlékezetére.)
Kedd: »Aranyember« (Paulayné vendégjátéka.)
Szerda: »Fernande« (Paulayné vendégjátéka.)
Csütörtök: »Bőregér.«
Péntek: »Kis szökevény« (harmadszor.)
Szombat: »Jáfet 12 felesége« (először.)
Vasárnap:) délután: »Hófehérke«
) este: »Magdolna« (Paulayné vendégjátéka.

A jövő heti müsor. A dráma, mint a játékrendből kitünik, az operettel együtt dominálja a jövő hét müsorát. Egy drámai mü: »Fernande« s egy operett, »Jafet 12 felesége« kerül bemutatóra. Az előbbi a Nemzeti-Szinház repertoár darabja, mig az operett a Népszinház müsorában foglalt hosszas időn át helyet. Érdekes repriz lesz Rákosi Jenő megható népdrámája: »Magdolna«, mely vasárnap este kerül előadásra Paulayné Adorján Bertával, aki ezenkivül még kétszer vendégszerepel a jövő hét során. Feltünhet, hogy a müsorban a dráma szokatlanul élénken van képviselve, s különösen, hogy a hét elején három drámai előadás követi egymást. Oka ennek az, hogy az igazgatóság hétfőn Bánk költőjének emlékezetét ünnepli meg, ahogy meg fogja ünnepelni a drámairodalom minden nagyjának emlékét. Bánk bán után pedig Paulayné Adorján Berta miatt volt kénytelen az igazgató egymás után két drámát a hét repertoárjára tüzni, minthogy a müvésznő egyébként a Nemzeti Szinházban játszik, s csak a keddi és szerdai estéje szabad vasárnapig, amidőn ujból fel fog lépni Nagyváradon.

Beteg szinésznő. *Batizfalvy* Gizella, a szintársulat kedvelt tagja sulyos betegen fekszik, ugy, hogy hosszabb ideig nem léphet fel.

Bánk bán. Hétfőn Katona József emlékezetére a Bánk bán kerül szinre, a magyar dráma-irodalom örök büszkesége. A társulat drámai személyzete már nagyban készül az előadásra, hogy az a nagy költőnk emlékéhez méltóan kerüljön szinre.

Magdolna. Rákosi Jenő bájos népdrámáját melynek régebben Nagyváradon is ritka sikere volt, feleleveniti a Szigligeti-Szinház igazgatósága. A gyönyörü darab, mely a nagynevü irónak egyik legszebb alkotása, jövő vasárnap este fog szinre kerülni, a czimszerepben Paulaynéval. November hó folyamán Rákosinak egy másik nagy sikereket aratott művét a *Bolondot* is bemutatják, melyhez Szabados Géza irta meg a pompás mimikát. A darab czimszerepét *Nyáray* Antal játsza s kivüle *Ballánénak* lesz kitünő szerepe.

Elégtétel Porzsolt Kálmánnak. A népszinházi bizottmány végrehajtó bizottsága tegnap tartott ülésében tárgyalta azt a vádat, a melyet az *Egyetértés* czimü lap a Népszinház igazgatója ellen tett. A végrehajtó bizottság arról győződött meg, hogy *Porzsolt* Kálmán ellen az a vád, hogy ő igazgatói állásával a Népszinház nőtagjaival szemben visszaélt volna,

— teljesen alaptalan. Minthogy pedig az igazgató ellen három évi müködésének ideje alatt sem ezzel a váddal egyező, sem másnemü panasz a bizottmány előtt elő nem fordult, minthogy továbbá az igazgató a közte és az alapitvány közt fönnálló szerződést eddig pontosan teljesitette: ennélfogva a végrehajtó bizottság kimondotta, hogy részéről Porzsolt Kálmán igazgatóval szemben további intézkedés szüksége nem forog fönn.

A népszinház-igazgatói kezelés jó hirnevének fönntartása okából azonban a bizottság fölhivta az igazgatót, hogy a támadást közlő hirlap ellen sajtópör utján, Gazsi Mariska kisasszony ellen pedig a népszinházi bérleti szerződés IX., esetleg a népszinházi törvény 29—35. pontja értelmében igazait érvényesitse.

REGÈNY-CSARNOK.

Isten nélkül.

Történelmi elbeszélés.

Irta: **V. B.** 6

IV.

Lajos magyar király nagyon jól ismerte a nápolyi viszonyokat. Tudta, hogy Johanna sohasem szerette férjét, azért arról gyanusitotta őt, hogy a tudtával gyilkolták meg Endrét. Gyanujának kifejezést is adott s Johannát remegés fogta el. Talán nem volt tiszta a lelkiismerete, mert rögtön maga köré gyüjté rokonait s tanácskozni kezdett velük.

— Tegnap érkeztek hozzám Lajos követei — kezdé Johanna — s erősen gyanakodik rám a sógorom. Mondják csak, mit cselekedjem, hogyan védekezzem a dühe ellen?

Valois Katalin felszólalt: Bizza csak rám fölséged, én majd mindent elintézek. Itt csak egyről lehet szó: szembeszállni Lajosnak seregével.

Johanna és rokonai örömmel hallgatták Katalin szavait s nagyban biztak benne. Tudták, hogy a mihez a császárnő fog, az meg van fogva. Katalinnak pedig az volt a terve, hogy fia Tarantói Lajos jól felfegyverezett haddal Johanna védelmére menjen. Minthogy a császárnő sohasem tett czél nélkül, most is czélzatosan cselekedett. Azt akarta, hogy fia s Johanna házasságra lépjenek. Mindehhez pénz kellett s hogy minél könnyebben jusson hozzá, d'Artois Károlyt igyekezett hálóba keriteni, a ki a néplázadás alkalmával fiával együtt sok pénz birtokában szt. Agota várába menekült. Katalin a sok pénzre áhitozott. Azért kis csapatra tett szert s ostromolni kezdte szt. Agata várát.

D'Artois gróf csudálkozott. Nem tudta felfogni, mit akar vele Katalin s hogy tisztázza helyzetét, levelet intézett hozzá.

Katalin mosolyogva olvasta el a levelet mely igy végződött: »Csudálkozom, hogy épen te intézeszsz ellenem támadást, te, a ki értelmi szerzője voltál az Endre elleni összeesküvésnek s mindig velem tartottál. Hát ezt érdemlem én, a miért kivánságodat teljesitettem?«

A császárnő mindjárt válaszolt: »Nem ellenséges szándékkal jöttem — irta — hanem mindnyájunk élete s szabadsága érdekében akarok veled titkon értekezni. S minthogy köszvényed miatt aligha jöhetsz le a várból, kérlek, bocsáss be tanácsosom s tiz fegyveres kiséretében.«

Katalin átadta a levelet a szolgának, azután tanácsosához fordult s igy szólt halkan: Ha beenged D'Artois, én a grófhoz megyek, maguk pedig foglalják el ezalatt a várat s tegyék el láb alól az őrséget. Érti?

— Igen, császárnő.

És ugy lett. D'Artois beengedte Katalint, mert nem gondolta annyira ravasznak. A császárnő rögtön felkereste őt s hosszasabban beszélgetett vele. A katonák a várat elözönlötték s az őrséget lekonczolták. Azután d'Artoisra rohantak s fiával együtt kivégezték. Katalinnak ez kettős örömet okozott. Először megszerezte az annyira óhajtott összeget, de meg aztán megszabadult félelmes büntársától.

Valois Katalinnak mind a két terve sikerült. A fia számára szerzett pénzt, hogy Johanna védelmére kelhessen és kieszközölte, htgy létrejöjjön köztük a házasság.

Ez volt a császárnőnek legutolsó cselekedete. Nehány hónappal a házasság után, bevégezte bünökkel telt életét s ha itt, e földön nem is lakolt meg vétkeiért, a tulvilágon bizonyára elnyerte méltó büntetését.

Johannának Lajossal való házassága nem volt boldog. Tarentói Lajos homlok egyenest ellentéte volt Endrének.

Mig ez csak alárendelt szerepet játszott, addig amaz fölényt gyakorolt a királyné fölött. E házassága olyan büntetés féle volt Johannára nézve. Maga a királyné panaszkodik a pápának, hogy férje durva vele szemben. Hogy őrülési rohamokban szenved s ilyenkor még meg is veri, meg férjgyilkosnak nevezi.

De mint mindennek, a perpatvarnak is vége szakadt. Lajos közeledésének a hire megriasztotta a perlekedőket s velük együtt egész Nápoly megremegett. Mindenki félt Lajos haragjától s Johanna férjével Lajossal együtt lapua várába menekült. De Johanna itt sem érezte magát biztosságban, azért hajóra szállt s Provenceba futott.

(Folyt. köv.)

Salisbury pohárköszöntője.

London, nov. 10. A Guildhallban adott mai banketten Salisbury lord a polgármesternek a kabinetre mondott pohárköszöntőjére beszédet mondott, a mely egyebek között igy szólt:

E változatos és dicsőséges tettekben gazdag esztendő elteltével természetesen azt kérdezzük, hogyan állunk a világ előtt, különösen nagyhatalmi prestigeünk szempontjából. Bátorságunkról nem szükséges szólanom. Ezt soha komolyan kétségbe nem vonták és hogy meg van, be is bizonyitottuk. De mutattunk ebben a háboruban olyasmit is, a mit a világ nem ismert el olyan készségesen s a mi, ha figyelembe veszszük a mai idők követelményeit, pozicionkat lényegesen meg fogja változtatni. Kétháromszázezer embernek 6000 mértföldnyire való elszállitása olyan munka, a melynek főérdeme a hadügyminiszteriumot illeti meg. A mult évben elért legnagyobb sikereinknek egyike továbbá az, hogy megmutattak a világnak, a mit ez a világ ugy látszik, nem akart egészen elhinni, t. i. hogy a gyarmatokat a legszivélyesebb rokonszenv köti össze az anyaországgal. Ez olyan eredmény, a melynek óriási értéke van. A gyarmatok ügyeink iránt való érdeklődésüket olyan áldozatokkal bizonyitották be, a melyekhez kétség nem férhet. Ezentul a külföld is, de mi magunk is egészen másképp fogjuk megbecsülni gyarmati összeköttetéseink értékét, mint eddig. Egyike azoknak a körülményeknek, a melyek a mult évben legnagyobb örömet szereztek nekünk, az a *benső barátság*, a mely országunk és az Egyesült-Államok között kifejlődött. (Tetszés.) Külügyi államtitkárnak nincs ugyan joga megjegyzéseket tennie valamely más ország belső politikájára nézve, de minthogy erről a hivatalról legközelebb lemondok, meg fogják nekem bocsátani, ha legnagyobb megelégédesemet fejezem ki az Egyesült-Államokban történt legutóbbi események felől. Azt hiszem, hogy az az ügy, a mely ott diadalmaskodott, a czivilizáczó és a kereskedelmi becsület ügye. Azt hiszem, hogy ezekben az elvekben gyökerezik minden virágzás és minden haladás.

A mi Kinát illeti, arról nem szólhatak teljes szabadsággal, mert olyan szövetséges csoporthoz tartozunk, a mely ebben a kérdésben egyetértően cselekszik. Hiszen már meglehetősen ismerjük az európai koncertet és a multban e tekintetben bizonyos tapasztalatokat szereztünk. Az európai koncertnek, a mint tudjuk, több kifejezett jellemző vonása van. Egyik az, hogy czélja a béke föntartása Európa hatalmasságai között, egy másik ilyen vonása az, hogy minden függő kérdés megoldását hosszu időre igyekszik kinyujtani. Nagyon helytelen volna tehát, ha valamilyen kritikába vagy jóslásba akarnék bocsátkozni. De igenis szabad utalnom egy megegyezésre, a mely Anglia és Németország között jött létre, mert ez a megegyezés már a nyilvános diskusszió tárgya. Ebben a megegyezésben nincsen semmi excentricitás vagy sajátságosság, mert hiszen a legtöbb, sőt talán valamenyi szövetséges hatalmasság érzelmeit juttatja kifejezésre; de megállapitja azt a két fontos pontot, hogy Kina integritását és a *nyilt ajtót* fentarttani óhajtjuk. Nagyon előnyösnek tartom, hogy a hatalmasságok ez alapelvek mellett nyilatkoztak. Ha ezt a két pontot végrehajtjuk, akkor a kinai probléma megoldása nézetem szerint nem olyan kérdés, hogy aggodalommal kellene vele foglalkozni. Ezek a pontok azok a czélok, a melyekhez ragaszkodni akarunk. Hátra van még az, hogy egyengessük azt az utat, a melyen Kina ismét rendes kormányzathoz és a kereskedelmet előmozditó jóléthez juthat s a melyen a többi hatalmassággal egyesülhetünk az ellen a veszedelmes idea ellen, hogy itt az ideje, hogy a kinai birodalom integritását megsértsük és kinát kis haderővel is kommadirozzuk a helyett, hogy megengednők neki, hogy maga kormányozza magát. Azt hiszem, hogy ennek az ideának a megvalósulása nagy veszedelmet hozna magával. Két nagy hatalmasságnak az a kijelentése, hogy nem ez a czéljuk, nagyon értékes dolog.

Beszédét igy fejezte be a miniszter: *Krüger* ultimátuma, a melyre megfelelő választ kellett adni és a kinai császárné magatartása követünk megtámadásával és életének fenyegetésével szemben oly körülmények voltak, a melyek sehogysem illettek össze a hágai konferenczián kifejezett reményekkel. Ha a kormányok békés szándékuak is, akcziójuk mégis mindig ki van téve annak a veszélynek, hogy vad és szenvedélyes tettek, a melyeket csak a tudatlanság sugall, megzavarják. Ilyen tettek azonban a rendes kormányokat épp ugy befolyásolják, a mint befolyásolták transzvál és Kina kormányát. Nincs garanciánk arra nézve, hogy valamely kormány nem fogja egyszer hatalmi eszközeit kevésbbé müvelt és kevésbbé fölvilágosodott néposztályoknak átengedni. Ebből az következik, hogy résen kell lenni. Gondoskodnunk kell országunk védelmi eszközeiről és a lehető legteljesebb biztonságáról, hogy ne legyünk kitéve annak a veszélynek, hogy hirtelen fölbomlik a béke, a melytől mindnyájunk jóléte függ. Biztositékot kell szereznünk arra nézve, hogy kivülről nem ér bennünket kár.

TAVIRATOK.

A perzsa sah merénylője.

Páris, nov. 10. (Saját tud. táv.) A perzsa sah elleni merénylet elkövetője, Salton a ma megtartott tárgyaláson anarkistának vallotta magát, s bevallotta, hogy Casimir Periert, a franczia köztársaság elnökét is szándékában volt meggyilkolni.

Kifosztott urinő.

Debreczen, nov. 10. (Saj. tud. táv.) *Nemes* Zoltán megyei aljegyzőnek a feleségét tegnap este 6 órakor a Csapó-utczában ketten megtámadták, a száját betömve, ruháját letépték és 60 koronával terhelt tárczáját elrabolták. A kifosztott urinő az izgalomtól megbetegedett.

A kinai háboru.

Berlin, nov. 10. (Saját tud. távir.) A »Lokalanzeiger« jelenti Sanghaiból: A Waldersee által Vucsauból kiküldött expediczió föladata elfoglalni azokat a hegyi szorosokat, melyek a Singanfuba vezető főutakat uralják. Ha a szorosok megszállása sikerül, ugy az udvar észak felől minden segédeszköztől el van zárva. — Előkelő sanghaii kinaiak azt hiszik, hogy az udvar nem gondol komolyan a béke-

alkudozásokra és a császárt és a császárnét csakis erőszakkal lehet a békeföltételek elfogadására rábirni. A sanghaii bankhoz érkezett magánjelentések szerint a Tuán. herczeg szökéséről terjesztett hirek hamisak, mert Tuán még mindig az udvarnál van és ő vezeti a kormányt.

A Menyhárt Béla párbaja.(?)

Zágráb, nov. 10. (Saját tud. táv.) *Menyhárt* Béláról a lapok azt a hirt hozták, hogy párbajban lelőtték. A hir nem felel meg a valóságnak, mert Menyhárt Zágráb mellett a lurdai temetőben mellbe lőtte magát. A kórházat néhány nap mulva elhagyhatja.

Az angol politika.

London, nov. 10. A parlamenti liberális párt ismét Roseberry lordot szeretné vezérévé megnyerni, minthogy a mostani pártelnök, Campbell-Bannermann nagyon gyengének mutatkozott a párt vezetésére és alatt a párt csaknem teljesen szétzüllött. (M. T. I.)

A német expediczió költsége.

Berlin, nov. 10. (Saj. tud. távirata.) A kinai expediczió költségvetése 1900. márczius 31-ig 152 millió márkát tesz ki.

Oroszország hajóhada.

New-York, nov. 10. Rutkovszkij államtanácsos, az orosz pénzügyminiszteriumnak a washingtoni nagykövetséghez kirendelt ügyvivője kijelentette, hogy Oroszország nem szándékozik ez idő szerint ujabb kiadásokat tenni, hadihajók épitésére. Valótlan tehát az a hir, hogy Oroszország amerikai hajógyárakban négy uj hadihajót rendelt meg. (M. T. I.

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 28. Idénybérlet 26 sz.

Nagyváradon, vasárnap, 1900. nov. 11-én

délután 3 órakor fél helyárakkal

MÉLTÓSÁGOS CSIZMADIA.

Énekes bohózat.

este 7 órakor rendes helyárakkal:

A csikós.

Énekes népszinmü 3 felv.

SZEMÉLYEK:

Özv. Karvasiné — — — Benkő Jolán
Ormódi Asztolf, fia első férjétől Nagy-Ormód ura — — Gáthy Kálmán
Ormódi Bencze, ennek unokabátyja — — — — Könyves Jenő
Kis Bálint unokabátyja — — Bognár János
Rózsi, leánya — — — — Forrai Ferike
Erzsók asszony, ángya — — Tóváry Anna
Márton, öreg csikós — — Peterdy Sándor

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

HELYÁRAK: Nagypáholy **7** frt. Földszinti és első emeleti páholy **6** frt. Másodemeleti páholy **4** forint. Zsölye **1** frt **50** kr. Körszék **1** frt **20** kr. Támlászék **1** frt. Erkélyülés 1-ső sor **60** kr., közép 2-ik sor **50** kr., oldal 2-ik sor **40** kr. II. emeleti zártszék **30** kr. Földszinti állóhely **50** kr., diák és katonajegy **30** kr. Karzati állóhely **20** kr. Egy szinlap **10** kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyltás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Szinházi látcsövek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, nov. 12-én:

Bánk bán.

Történeti tragédia.

KOZGAZDASAG.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1900. nov. hó 6-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.60—13.—. Kétszeres buza 12.40—12.—. Rozs 12.80—12.20. Arpa 11.60—11.20. Zab 10.40.—9.60. Tengeri: 9.60.—9.—. Borsó 34.—. Lencse 40.—. Bab 14.—. Köleskása 24.—. Burgonya 3.40. 100 kiló lángliszt 25.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 23.—, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 5.20, szalma 1.10 Szalonna 106.—, 6 kiló zsup-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —8. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.80, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.86. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyu —.48. olvaszt. fagyu 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—.—, magyar gyapju —.—.—. Egy hektoliter ó-bor 68.—, uj bor 50.—, mész 2.10, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.— repcze —.—, dió 48.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 1.18, sertéshus 1.—4, juh-hus 64, veres hagyma 14, fog-hagyma 24, bors 2.40, paprika 2.20, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 40, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, nov. 10.
Buza októberre	—.—
Buza áprilisra	7.62
Tengeri	5.01
Rozs ápr.	7.19
Zab ápr.	5.54
Káposzta, repcze, dug.	—.—

Értéktőzsde.

	Budapest, nov. 10.
Osztrák hitel	663.25
Magyar hitel	666.50
Államvasut	661.25
Rimamurányi	482.—
Magyar jelzálog	437.05
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. nov. 10-én.

Magyar aranyjáradék 4%	95.75
Magyar koronajáradék	90.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,/00/0	99.50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	98.—

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony czélokra szánt

XXI. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — Ausztriában törvényszerüleg engedélyezett — **egyedüli pénzsorsjáték készpénzben 18.122 nyereményt** tartalmaz **418,640 korona** értékben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. kir. lottojövedék kezeskedik.

A huzás visszavonhatlanul 1900. évi deczember hó 13-án fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjáték osztályánál I. ker. Riemer-utcza 7-ik szám alatt, lottógyüjtődékben, dohánytőzsdékben, adó-, posta-, távirda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátékok osztálya.

SZÉLES SÁNDOR mü-, butor- és épület-asztalos

NAGYVÁRADON.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint ***Nagyváradon, Széchenyi-tér 234. szám alatt*** *(sarokház az Ezredévi emléktér felé) egy a mai kornak teljesen megfelelő*

asztalos-mühelyt

rendeztem be, hol ugy a ***mü-, butor-*** *és* ***épület-asztalos,*** *valamint a szakmámba vágó* ***összes munkák*** *készitését a lehető leggyorsabban és legjutányosabb árban elvállalom; ugy szintén* ***javitásokat*** *is eszközlök.*

Az ország elsőrangu mühelyeiben évek során át szerzett tapasztalataim nyomán, talán a szerénytelenség látszata nélkül jelenthetem ki, hogy ***izléses, tartós, szolid munka*** *és* ***pontos kiszolgálás mellett*** *a legmesszebb menő igényeknek is képes vagyok megfelelni és ez legfőbb törekvésemet képezi, hogy minden tekintetben kiérdemeljem a n. é. közönség szives bizalmát és pártfogását.*

Kitünően berendezet mühelyemet és magamat a n. é. közönség szives jóindulatába ajálva, vagyok

kész szolgája

Széles Sándor,

asztalos-mester.

Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból —	96.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4% — —	91.50
Italmérési jog megváltási kötvény — — —	98.30
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény — —	92.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön — — —	163.50
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön —	140.50
Osztrák járadék papirban — — — — —	97.50
Osztrák járadék ezüstben — — — — —	97.25
Osztrák járadék aranyban — — — — —	95.50
Osztrák korona járadék — — — — —	98.25
Osztrák államsorsjegyek — — — — —	132.—
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	16.95
Magyar hitelbankrészvény — — — — —	668.—
Osztrák hitelintézet részvény — — — —	662.50
Párisi vista — — — — — — — —	95.85
20 frankos arany (Napoleond'or) — — —	19.24
Németbirodalmi márka — — — — — —	117.60
London vista — — — — — — — —	240.60
20 márkás arany — — — — — — —	23.54

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagy: Mondd csak kérlek, Balogh, vettél már magadnak egy osztálysorsjegyet?

Balogh: Még nem, mert nem tudom, melyik a legszerencsésebb főáruda.

Nagy: A legszerencsésebb főáruda

BIHARI EDE

Budapest, IV., Városház-utcza 14.

Gondold csak, kedves barátom, minő **szerencsés ember,** rövid idő alatt már **kétszer** nyerték nála a **jutalomdijat.**

Balogh: Mi az a **„jutalomdij"?**

Bagy: **Jutalomdij,** barátom az a legnagyobb nyeremény

600.000

korona. Én ebben a főárudában játszom és mondhatom, hogy nagyszerüen szolgálnak ki, a huzás után azonnal lakásomon van a huzási jegyzék.

Balogh: Mikor van az **I. osztály** huzása?

Nagy: Az már **f. évi november 15. és 16-án** van és **1/1 sorsjegy 12 kor. 1/2 sorsjegy 6 kor. 1/4 sorsjegy 3 kor. 1/8 sorsjegg kor. 1.50**

De nem ajánlatos sokáig késni, mert közel a huzás előtt szörnyü nagy nála a kereslet.

Balogh: Ugy, akkor azonnal rendelek magamnak egy sorsjegyet

BIHARI EDE főelárusitónál,

Budapest, IV., Városház-utcza 14.

Belépési felhivás

a „Polgári takarék- és segély-szövetkezet"

VI-ik évtársulatába.

A **«Polgári takarék- és segély-szövetkezet»** 1901 január 1-én uj évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1903. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő.** A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet czélja a takarékosságot előmozditani és önsegélyt nyujtani, a mennyiben a tag heti betétei által önmagának tőkét gyüjt, mely a heti részletekben való befizetések daczára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeremény osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 4/5 részé-6%-os kamatláb mellett minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok utján teljesithetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenkint 10 fillér (5 kr.) beiratási dij fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1901 január 3-tól kezdődő 6-ik cziklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzleti helyiségünkben (Kossuth Lajos-utcza 4. sz. a.- **mielőbb** jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1900 október hó.

A «Polgári takarék- és segély-szövetkezet»
igazgatósága.

A 6-ik évtársulat befizetési napjai:

Hétfő délután . . 3—5-ig,
Csütörtök délután 3—5-ig.

A szövetkezetnek ez időszerint több mint 2000 tagja van, 41.000 üzletrészszel.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő.

		Korona
1	jutalom	600000
1	nyer. à	400000
1	„	200000
2	„	100000
1	„	90000
1	„	80000
1	„	70000
2	„	60000
1	„	40000
5	„	30000
1	„	25000
7	„	20000
3	„	15000
31	„	10000
67	„	5000
3	„	3000
432	„	2000
763	„	1000
1238	„	500
90	„	300
81700	„	200
3900	„	170
4900	„	130
50	„	100
3900	„	80
2900	„	40

50,000 nyer. és jut. összegben **13.160,000**

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegygyel!

Az egész világban a legnagyobb esélyekkel biró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb ujból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000

pénznyeremény jut, tehát az oldalt álló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek **felét pénznyereménynyel** huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben **tizenhárom millió 160,000 korona** lesz kihuzva és az egész vállalat **állami felügyelet alatt áll.**

Az eredeti sorsjegyek tervszerü árai az I. osztályhoz:

egy nyolczad	(1/8)	forint	—.75	vagyis	1.50 korona
egy negyed	(1/4)	»	1.50	»	3.— »
egy fél	(1/2)	»	3.—	»	6.— »
egy egész	(1/1)	»	6.—	»	12.— »

utánvét mellett vagy az összeg **előzetes beküldése** ellenében. Hivatalos tervezet dijtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. évi november hó 15-ig,

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest, V., Váczi-körut 4|a.

Fiókbankházak: IV., Muzeum-körut 11 VI., Erzsébet-körut 54

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három és fél millió koronát.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA főelárusitók Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben { utánvételezni kérem. / postautalványnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos czim.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.